

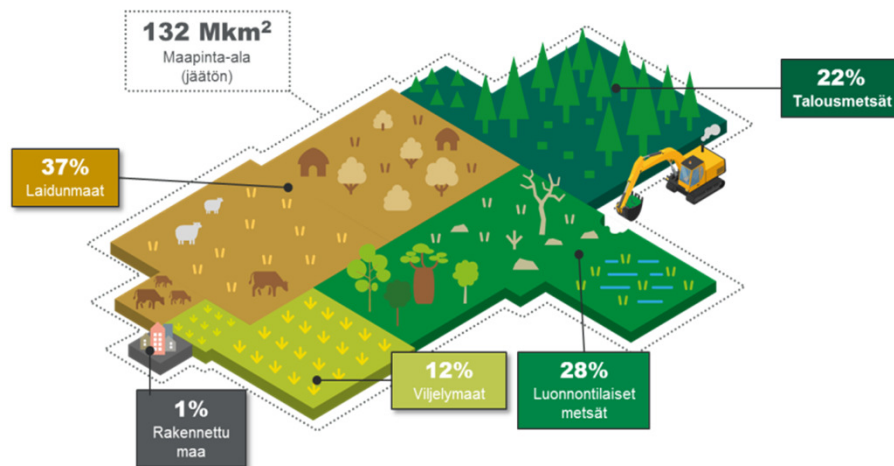
Suomen hyvinvoinnin reunaehdot: ekologiset reunaehdot

Johanna Kohl
Katriina Soini
Raisa Mäkipää
Pauliina Louhi
Markus Lier
Antti Asikainen

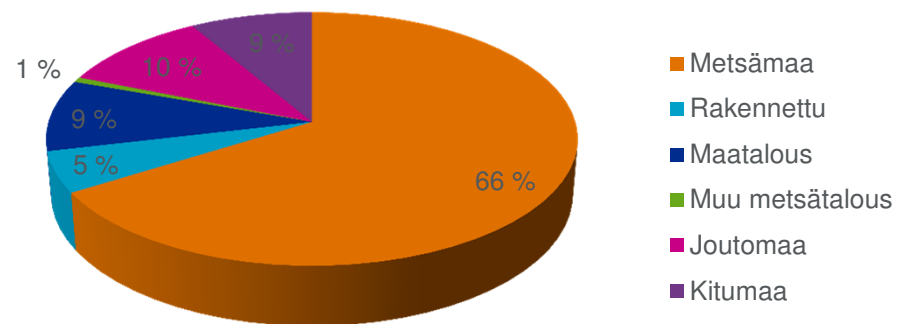

Maankäyttö hyvinvoinnin tarpeisiin

Globaalisti

Suomessa

Planetaariset rajat

Planeetan biofyysistä rajaa kuvaava indikaattori	Suomi	Henkeä kohden laskettu raja-arvo	Yksikkö
Hiilidioksidipäästöt	14,7	1,6	CO ₂ tonnia vuodessa
Fosfori	6,5	0,9	P kilogrammaa vuodessa
Typpi	96,3	8,9	N kilogrammaa vuodessa
Makea vesi	211	574	H ₂ O kuutiometriä vuodessa
Maankäytön muutokset	4,4	2,6	C tonnia vuodessa
Ekologinen jalanjälki	4,8	1,7	globaalihehtaaria (gha) vuodessa
Materiaalijalanjälki	30,9	7,2	tonnia vuodessa

Hyvinvoinnin tila

Sosiaalista tavoitetta kuvaava indikaattori	Suomi	Vähimmäistaso	Yksikkö
Tyytyväisyys elämään	7,4	6,5	asteikolla 0 - 10
Terveiden elinvuosien odote	70,5	65	terveiden vuosien määrä
Ravinto	3285	2700	kilokaloria/hlö/pvä
Sanitaatio	100	95	% hyvä sanitaatiomahdollisuus
Toimeentulo	100	95	% yli 1,90 dollaria päivässä
Yhteys sähköverkkoon	100	95	% yhteys sähköverkkoon
Koulutus	107,5	95	% kirjoilla toisen asteen koulutuksessa
Sosiaalinen tuki	93,8	90	% ystävä tai läheinen johon voi luottaa
Demokratian laatu	1,5	0,8	Demokratian laatu indeksi
Tasa-arvo	74,2	70	[0 - 100] asteikko -> (1-gini-indeksi) * 100
Työllisyys	92,3	94	% työllisiä

Alueellisuus

- Alueelliset erot erityisesti **maataloudessa** tulevat vahvistumaan: tuotanto keskittyy yhä suuremmille tiloille ja alueille, jossa parhaimmat tuotanto-olosuhteet ja joissa voidaan hyödyntää tuotannon **skaalautuvuudesta** saatavat edut myös ympäristön näkökulmasta.
- Maatalouden **taloudellinen ja työllistävä** vaikutus maaseudulla pienenee entisestään, ellei tulevaisuudessa onnistuta systeemaattisesti kehittämään uudenlaisia, kannattavia ja kestäväällä pohjalla olevia liiketoimintamuotoja esimerkiksi pää- ja sivuvirtojen hyödyntämiseksi ja näin edistämällä **alueellista biokiertoa** ja hyvinvointia.
- Maatalous on ylläpitänyt hyvinvoinnin kannalta tärkeää **infrastruktuuria** (esim. tiestö) sekä kulttuurimaisemaa ja luonnon monimuotoisuutta, jotka ovat hyvinvoinnin pilareita paikallisille asukkaille, mutta myös kansalaisille laajemmin.
- **Valtion metsänomistus**, samoin kuin metsien suojelualueet keskittyvät **Pohjois-Suomeen karuille maille**, kun taas eteläisen Suomen metsämaat ovat yksityisessä ja metsäyhtiöiden omistuksessa.
- **Yksityismetsänomistajista** noin kolmannes asuu **kaupungeissa**, jonne myös metsätulot usein ohjautuvat samoin kuin yhtiöiden metsätuloista maksettavat yhteisöverot.
- **Vesivarojen virkistyskäyttö** kohdistuu usein alueille, joissa myös veden laatuun liittyviä haasteita (esim. Saaristomeri) ja taloudellisia käyttöpaineita (kalastus, kalanviljely), jolloin hyvinvointi- ja taloudelliset intressit on osattava **yhteensovittaa**.
- Hyvinvoinnin ja luonnon ylläpitäminen tukevat toisiaan erinomaisesti luontolähtöisissä hyvinvointipalveluissa (**Green Care, Blue Care**), joihin liittyvät palvelut ovat olleet voimakkaassa kasvussa sekä yksityisellä että julkisella puolella.

Suosituks

- Tarvitaan alueellisia tarkastelua kansallisella ja globaalilla tasolla.
- Lainsäädäntötyössä toteutetaan vaikutusarvioinnit laadukkaasti ja poistetaan tuet ja kannusteet toimilta, jotka eivät ole sosiaalisesti hyväksyttäviä ja joilla kielteisiä ympäristövaikutuksia.
- Luonnonvarojen käytön vaikutusten ennalta-arviointi ja integroituna hyvinvointipolitiikkavaikutusten arviointiin.
- Luonnonvarapolitiikka on kaikinensa kytkettävä hyvinvointipolitiikkaan.
- Luonnonvarojen kestävä
- On huolehdittava käyttöönotetun maaperän kasvukunnosta ja käytettävyydestä, niin että väestön tarpeet tulevat tyydytettyä jopa pienemmällä pinta-alalla ja ekosysteemien toimivuus voidaan turvata nykyistä paremmin.
- Vaikutusmahdollisuuksien korostaminen alueilla ja erilaisten tarpeiden yhteensovittaminen on tärkeää ympäristömuutoshasteista huolimatta.

